

حکم رهبر انقلاب درباره روزه ماه رمضان در زمان کرونا

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتررهبر معظم انقلاب، حکم روزه ماه رمضان هنگام شیوع بیماری کرونا را منتشر کرد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر رهبر معظم انقلاب متن این استفتا و پاسخ حضرت آیتا... خامنه‌ای به این شرح است:

سؤال: در شرایط کنونی که بیماری کرونا شیوع پیدا کرده است، روزه گرفتن در ماه رمضان چه حکمی دارد؟

پاسخ: روزه به عنوان يك تكليف الهی در حقیقت نعمت خاص خداوند بر بندگان است و از پایه‌های تکامل و اعتلای روحی انسان به شمار می‌رود و بر امت‌های پیشین نیز واجب بوده است. از آثار روزه پدید آمدن حالت معنوی و صفای باطن، تقوای فردی و اجتماعی، تقویت اراده و روحیه مقاومت در برابر سختی‌هاست و نقش آن در سلامت جسم انسان نیز روشن است و خداوند اجر عظیمی برای روزه‌داران قرار داده است.

روزه از ضروریات دین و ارکان شریعت اسلام است و ترك روزه ماه مبارك رمضان جایز نیست مگر آن‌که فرد، گمان عقلایی پیدا کند که روزه گرفتن موجب ایجاد بیماری یا تشدید بیماری یا افزایش طول بیماری و تأخیر در سلامتی می‌شود.

در این موارد روزه ساقط، ولی قضای آن لازم است. بدیهی است در صورتی که این اطمینان از گفته پزشك متخصص و متدین نیز به دست آید، کفایت می‌کند؛ بنابراین اگر فردی نسبت به امور یادشده خوف و نگرانی داشته و این خوف منشأ عقلایی داشته باشد، روزه ساقط، ولی قضای آن لازم است.

نیروی دریایی سپاه:

روایت آمریکا از ماجرای خلیج فارس، هالیوودی است

در پی بیانیه ناوگان پنجم نیروی دریایی تروریست آمریکا در منطقه و ادعای ایجاد مزاحمت ۱۱ قایق سپاه در ۲۵ فروردین برای ناوهای آمریکایی، روابط عمومی نیروی دریایی سپاه در اطلاعیه‌ای با هالیوودی خواندن روایت تروریست‌های آمریکایی از این ماجرا، تاکید کرد، به آمریکایی‌ها توصیه می‌کنیم از هرگونه ماجراجویی و روایت‌های جعلی و دروغ پرهیز کنند. به گزارش سپاه‌نیوز، در اطلاعیه نیروی دریایی سپاه آمده است: آمریکایی‌ها اطمینان داشته باشند نیروی دریایی سپاه و نیروهای مسلح قدرتمند جمهوری اسلامی ایران، رفتارهای پرخطر بیگانگان در منطقه را تهدید امنیت ملی و خط قرمز خود می‌دانند و هرگونه خطای محاسباتی آنان را قاطعانه پاسخ خواهند داد.

نیروی دریایی سپاه با اشاره به تکرار رفتارهای غیرحرفه‌ای نیروی دریایی تروریست آمریکا در خلیج فارس نوشته است: از جمله این اقدامات سدراه کردن کشتی شهید سیاوشی در بازگشت از یک ماموریت در جنوب شرقی جزیره فارسی بود که در ساعت ۲۳ مورخ ۱۸ فروردین ۹۹ پدید آمد. این اطلاعیه در تشریح ماجرا می‌افزاید، در ساعت ۶ صبح مورخ ۱۹ فروردین ۹۹ نیز در منطقه روبه‌روی عسلویه و حدود ۳۰ مایلی سکوهای ایران، مجددا ناو تروریست‌های آمریکایی با شماره بدنه CG 72 با حرکتی خطرناک راه شناور شهید سیاوشی که در حال گشتزنی در منطقه بود را بدون توجه به اخطارهای شناور خودی، برای مدتی سد و سرانجام این شناور با اقدامی حرفه‌ای و هوشمندانه و کنار زدن ناو آمریکایی موفق به ادامه مسیر خود شد.

نیروی دریایی افزوده است: براین اساس نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای پیشگیری از ادامه رفتارهای غیرقانونی، غیرحرفه‌ای، خطرناک و حتی ماجراجویانه تروریست‌های آمریکایی به افزایش ظرفیت گشت‌های دریایی خود در آب‌های خلیج فارس مبادرت ورزید و در این راستا در ۲۷ فروردین ۹۹ پس از اعلام وضعیت تیراندازی در مناطق تمرینی که از گذشته با مختصات خاص روی نقشه مشخص شده است؛ شناورهای خود را به‌صورت گروهی شامل ۱۱ فروند قایق به منطقه اعزام کرد که با ناوها و کشتی‌های جنگی آمریکا مواجه شدند و به‌رغم اقدامات غیرحرفه‌ای و تحریک‌کننده تروریست‌های آمریکایی و بی‌توجهی آنها به اخطارها و هشدارها، با ایستادگی جانانه و شجاعت نیروهای خودی، آنها را مجبور به کنار کشیدن خود از مسیر حرکت شناورهای نیروی دریایی سپاه کردند.

از زمان شیوع بحران کرونا بیش از ۱۰۰ هزار نفر از زندانیان به مرخصی رفته‌اند

عکس:

جام‌چم

مجلس دهم کمترین میزان قانونگذاری را به نام خود ثبت کرد

آمار قانون‌های ابلاغ شده به دولت در طول مجالس قبل نشان می‌دهد که مجلس دهم کمترین کارکرد را در حوزه قانونگذاری در میان مجالس دهگانه داشته است. علی‌اصغر یوسف‌نژاد، نماینده ساری در مجلس شورای اسلامی با اشاره به عملکرد مجلس دهم در طول چهار سال گذشته گفت: مجلس دهم در

رئیس قوه قضاییه هیأت‌های ویژه‌ای را برای بررسی چگونگی کاهش تعداد زندانیان مامور کرد

زندان‌ها خلوت‌تر می‌شوند و یروس کرونا باعث تقویت سیاست‌های حبس‌زدایی شده است

بیماری کرونا با تمام ضررها و خسارت‌هایش، اما این فایده‌زا داشته‌که به سیاست دستگاه قضا در زمینه حبس‌زدایی سرعت ببخشد. حجت‌الاسلام سید ابراهیم رئیسی، رئیس قوه قضاییه از اسفند ۹۷ که این مسوولیت را عهده‌دار شد همواره در موضع‌گیری‌های خود نشان داده است حساسیت خاصی روی مساله زندان دارد و به طور جدی، سیاست حبس‌زدایی را در دستور کار قرار داده است. وی در یکی از مواضع خود با تاکید بر این‌که به هیچ عنوان طرفدار حبس نیستیم، گفته بود: ما موافق مجازات‌های جایگزین حبس هستیم و در بسیاری موارد نیز که دست قضات به لحاظ قانونی باز است، از این ظرفیت استفاده می‌کنند، اما قانونگذار نیز باید در این زمینه اهتمام لازم را داشته باشد. وی البته مجرمان حرفه‌ای، مجرمان به عادت، مجرمان خطرناک، برهم زندگان نظم و امنیت، مفسدان، مزاحمان نوامیس و مجرمانی از این دست را از این سیاست قوه قضاییه مستثنا اعلام کرده‌است. عزم جدی رئیس قوه قضاییه برای حبس‌زدایی و استفاده از مجازات‌های جایگزین در کنار اجبارهایی که بیماری کرونا ایجاد کرده است باعث شده در چند ماه اخیر بیش از صد هزار نفر از مجرمانی که در حال گذراندن حبس بودند به مرخصی بروند.

گروه سیاسی

تشکیل ۵۰۰ هیات قضایی برای بررسی

مرخصی‌های بیشتر

رئییسی در تازه‌ترین تصمیم خود برای کاهش جمعیت زندانیان، در بخشنامه‌ای مقرر کرده تمامی حوزه‌های قضایی سراسر کشور برای بررسی وضعیت زندانیان در حال مرخصی و حتی زندانیانی که در زندان هستند، هیات‌های ویژه‌ای تشکیل داده و وضعیت زندانیان را بررسی کنند و درباره آنها تصمیم بگیرند.

به گفته سخنگوی قوه قضاییه، بیش از ۵۰۰ هیات در همین زمینه از دیروز کار خود را آغاز کردند و مقرر شده این هیات‌ها هر روز و در صورت لزوم با کار جهادی و شبانه‌روزی جلسات مشترکی را برگزار کنند.

مأموریت این هیات‌ها این است که مشخص کنند با لحاظ ارفاقات قانونی که در قانون مجازات اسلامی وجود دارد مانند آزادی مشروط، تعلیق اجرای مجازات و امثال آن، شرایط عدم بازگشت به زندان برای چه تعداد از این افراد مهیاست، به گونه‌ای که این بخش از زندانیان اصلا مراجعتی به زندان نداشته باشند. این هیات‌ها همچنین تصمیم می‌گیرند چه

تعدادی از زندانیان فعلی باید آزاد شوند و چه تعدادی که در حال مرخصی هستند باید به زندان‌ها برگردند.

به گفته سخنگوی قوه قضاییه در این بخشنامه مقرر شده همزمان ستاد‌های کنترل مجرمان حرفه‌ای که ترکیبی از مقامات قضایی، انتظامی و امنیتی است، به صورت مستمر تشکیل جلسه داده و زمان و نحوه مراجعت زندانیان بازگشتی را که این ارفاقات قانونی شامل حال آنها نمی‌شود مشخص کنند تا بر اساس دستورالعمل‌ها و سازوکارهای پیش‌بینی شده زندان‌ها برای انجام آزمایش‌ها، قرنطینه و مراقبت‌های بهداشتی به صورت تدریجی به زندان برگردند. نتیجه این بررسی‌ها قرار است حداکثر تا ۱۰ اردیبهشت به خود زندانی یا ضامن او ابلاغ شود و قوه قضاییه پیش‌بینی کرده با بهره‌برداری حداکثری از ارفاقات قانونی و کار تخصصی و تیمی دستگاه قضا، بخش قابل توجهی از زندانیان در حال مرخصی به زندان بازگردند و حتی تعدادی از زندانیان حاضر از زندان هم آزاد شوند؛ اما گروهی از زندانیان هم با شرایط و برنامه زمان‌بندی شده به صورت تدریجی برای ادامه تحمل محکومیت به زندان برخواهند گشت.

طول مدت کاری خود ۱۷۵ مصوبه را به عنوان قانون به دولت ابلاغ کرده که از این میان سهم طرح‌های نمایندگان ۶۹ مورد و سهم لوایح دولت ۱۰۶ مورد بوده‌است. وی افزود: در طول این چهار سال ۷۱۶ مورد طرح و لایحه اعلام وصول شده که ۴۸۳ مورد آن طرح و ۲۲۱ مورد آن لایحه بوده و ۱۲ مورد هم طرح‌های مربوط به شورای

عالی استان‌ها بوده‌است. عضو هیأت رئیسه مجلس اظهار کرد: از میان ۷۱۶ مورد طرح و لایحه اعلام وصول شده در طول مدت مجلس دهم، ۶۲۸ مورد آن به صورت عادی بوده، ۲۰ مورد به صورت یک فوریتی، ۱۷۰ مورد به صورت دوفوریتی مطرح شده، یک مورد هم البته طرح سه فوریتی داشتیم.

تاکیدات چندباره رئیس قوه قضاییه خطاب به قضات:

تاج‌ای ممکن حکم زندان ندهید

باید نظارت شود که تا حد امکان، با زداشت صورت نگیرد. در خصوص مهریه نیز اکثر مراجع معظم تقلید در دیداری که داشتیم تذکر می‌دادند که بر این اساس لازم است بازنگری جدی و فوری در مورد زندانیان مهریه صورت گیرد./ اردیبهشت ۹۸

در ارتباط با دستورالعمل کاهش جمعیت کیفری تا جایی که امکان قانونی دارد زندان ندهید. آقایان و خاتم‌هایی که حکم زندان می‌دهند گاهی و هر چند وقت در یکی از زندان‌ها دور بزنند. البته ما باید وضعیت زندان‌ها را متحول کنیم اما تا می‌توانیم حکم زندان ندهیم. آمار کسانی که در کل کشور یک ساعت یا دو ساعت یا ۲۴ ساعت به زندان رفته‌اند عدد قابل توجهی است. البته زمانی که طرف مقابل مجرم و سارق حرفه‌ای است، ماجرا فرق می‌کند و برخورد با ناامن‌کنندگان فضای اجتماعی جامعه کاملا متفاوت است. / مهر ۹۸

وقتی قرار وثیقه صادر می‌کنید مگر نمی‌توانید صبر کنید تا متهم وثیقه را بگذارد و حتی برای دوسه ساعت هم پای او به زندان کشیده نشود. رفتن به زندان هم برای خودش و هم برای خانواده‌اش عوارض دارد. همه قضاتی که قرار صادر می‌کنند و افراد را به نحوی به زندان می‌فرستند ماهی یک‌بار در زندان دور بزنند و شرایط را ببینند. / آبان ۹۸

قانون درباره مجازات جایگزین حبس چه می‌گوید؟

در ماده ۷۹ قانون مجازات اسلامی مقرر شد تعیین انواع خدمات عمومی دستگاه‌ها و مؤسسات دولتی پذیرنده محکومان و نحوه همکاری آنان با قاضی اجرای احکام، به موجب آیین‌نامه‌ای باشد که ظرف سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به‌وسیله وزارتخانه‌های کشور و وزارت دادگستری تهیه می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده در شهریور ۹۳ به تصویب هیات وزیران رسید که بر اساس ماده ۲ آن، خدمات عمومی رایگان در شش دسته تقسیم‌بندی شدند به این ترتیب فهرست این موارد عبارت است از:

آمور آموزشی شامل سوادآموزی، آموزش‌های علمی، فرهنگی، دینی، هنری، ورزشی، فنی و حرفه‌ای و آموزش سبک زندگی و مهارت‌های اساسی آن.

امور بهداشتی و درمانی شامل اقدامات تشخیصی درمانی، توانبخشی، مامایی، بهیاری و پرستاری، نگهداری سالمندان، معلولان و کودکان، مشاوره و روان درمانی، بهداشت محیط و درمان اعتیاد.

امور فنی و حرفه‌ای شامل خدمت در کارگاه‌ها، کارخانه‌ها، صنایع وابسته به نهادهای پذیرنده و بخش‌های فنی آنها.

امور خدماتی شامل نگهدیانی و سرپررداری نهادهای پذیرنده، نظافت اماکن عمومی، حفاظت و نگهداری از فضاهای سبز و بوستان‌های شهری و باغبانی در این اماکن، تعمیر و نظنظیف وسایل نقلیه عمومی و دولتی و اماکن ورزشی و پارکبانی.

امور کارگری شامل کارگری در بخش‌های ساختمانی، راهسازی، معادن، شیلات، مراتع، سدسازی و دیگر طرح‌های عمرانی متعلق به نهادهای پذیرنده.

امور کشاورزی، دامداری، جنگلداری و مرتع‌داری شامل درختکاری، باغبانی، برداشت محصول، مرغداری، پرورش آبزیان و انجام کار در نهادهای پذیرنده و مؤسسات کشت و صنعت وابسته به آنها.

جالب‌ترین نمونه‌های احکام جایگزین حبس

در سال‌های اخیر شاهد صدور بعضی از احکام جایگزین حبس از سوی قضات بوده‌ایم که بعضی از آنها با توجه به ابتکاری بودنشان، بیش از دیگران رسانه‌ای شده‌اند.

محکومیت دو متهم به گچکاری مدرسه و کاشت نهال: یک قاضی در شهرستان فاروج، متهمی را به اتهام تمدر نسبت به مأموران در حین انجام وظیفه به جای مجازات یک سال حبس تعزیری به تهیه و تحویل ۲۰۰ اصل نهال برای کاشت در حاشیه معابر عمومی پارک‌های سطح شهر فاروج به شهرداری این شهرستان محکوم و متهمی دیگر را به اتهام سرقت از صندوق صدقات کمیته امداد امام خمینی(ره) به‌جای مجازات شش ماه حبس و ۵۰ ضربه شلاق تعزیری به ده روز کار در امور بنایی و گچکاری مدارس و آموزش و پرورش شهرستان فاروج محکوم کرد.

حکم‌زنی که روی ماشین پلیس نشست: دادرس شعبه چهارم دادگاه عمومی بخش چهارباغ در خصوص انتشار فیلمی که در آن زنی با رفتن روی خودروی پلیس اقدام به کشف حجاب کرده بود، گفت: دادگاه با توجه به حرفه کاری و توانایی این متهم، وی را به ۱۰۸۰ ساعت خدمات عمومی رایگان از طریق ارائه خدمات رایگان ویزیت و مشاوره پزشکی در شهر و انجام عمل پزشکی زایمان رایگان دو بار در ماه محکوم کرد.

حکم جالب‌قاضی گلستانی: بارای قاضی دادگاه‌کیفری ۲ گرگان، سه متهم به‌جای زندان به امدادرسانی سیل‌زدگان آق قلا مکلف شدند. این متهمان در پرونده‌های جداگانه در بخش عمومی جرم به یک‌سال حبس تعزیری محکوم شده بودند که چون سابقه کیفری نداشتند با نظر قاضی پرونده، به انجام خدمات عمومی رایگان و کمک‌رسانی به آسیب‌دیدگان از سیل به مدت سه ماه هر روز سه ساعت با هماهنگی هلال احمر مکلف شدند.

مروری بر روند سیاست‌های حبس‌زدایی

تیرماه ۹۱ رهبر انقلاب در دیدار رئیس و مسؤولان عالی قضایی: «... نباید ما متوسل به زندان شویم. در مجموعه قوه قضاییه کاری کنید که مجازات زندان به حداقل برسد؛ این احتیاج دارد به تدبیر...»

رئیس قوه قضاییه در اجرای بند ۶۴ سیاست‌های کلی برنامه‌ششم در زمینه حبس‌زدایی، دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها را ابلاغ کرد.

دستورالعمل ساماندهی و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها، با امضای رئیس قوه قضاییه جایگزین دستورالعمل پیشین شد.

قانون مجازات اسلامی تصویب شد و نهادهای جدیدی به منظور کاستن از تعداد محکومان به حبس پیش‌بینی و راهبردهای مربوط به کاهش جمعیت کیفری در شش نهاد پیش‌بینی شد.

رهبر انقلاب در دیدار رئیس و مسؤولان عالی قضایی با تاکید مجدد بر لزوم کاهش مجازات حبس گفتند: باید با استفاده از افراد صاحب‌نظر و کارشناسان مجرب، برای مجازات‌های جایگزین زندان برنامه‌ریزی و طراحی شود.

ظرفیت‌های قانونی برای حبس‌زدایی وجود دارد

مخاطره‌آمیز داشته و می‌بایست در زندان باشند، وجود بدکاران مالی یا جرمی‌ای از این دست در زندان‌ها مشکلی را از کشور حل نکرده بنابراین اگر موضوع حبس‌زدایی به عنوان الگو بررسی شود، می‌تواند زندانیان مارا به یک‌دهم نیز کاهش دهد. در این زمینه قانون هم به اندازه کافی به قضات اختیار داده و دست آنها را در این زمینه باز گذاشته و در جاهایی هم که ممکن است قانون برای برخی جرایم، مجازات تعیین کرده باشد می‌توان با اصلاح قانون یا اعمال تخفیف مجازات و همچنین مجازات جایگزین که آنها هم در اختیار قضات سخنگوی قوه قضاییه نیز کاهش در قانون ما زمینه و ظرفیت اجرای حفظ حبس‌زدایی وجود دارد بدون این که نیازی به اصلاح قوانین موجود یا قانونگذاری داشته باشیم.

محمد علی پورمختار عضو کمیسیون قضایی مجلس کرونا به‌رغم تمام مشکلاتی که برای کشور ایجاد کرد و متأسفانه شاهد جان باختن برخی از هموطنانمان بودیم، در عین حال فرصتی برای اجرای عملی موضوع حبس‌زدایی فراهم کرد و در این راستا خلوت کردن زندان‌ها تصمیم مناسبی بود و به‌طور عملی نشان داد اگر به یک‌باره صد هزار نفر از زندانیان نیز به‌مرخصی بروند اتفاقی نمی‌افتد و بر اساس سخنان سخنگوی قوه قضاییه نیز کاهش

این تعداد از زندانیان تأثیری در افزایش ارتکاب جرایم در سطح جامعه نداشته است، بنابراین همین رویه می‌تواند ادامه داشته باشد. به جز مجرمان خطرناکی که رفتارهای

آثار مثبت حبس‌زدایی

هادی هاشمیان / رئیس کل دادگستری استان گلستان

رویه جدیدی که از سوی قوه قضاییه درباره انتخاب مجازات‌های جایگزین حبس مورد توجه قرار گرفته است می‌تواند اثرات اجتماعی فراوانی برای جامعه در پی داشته باشد. اتخاذ چنین رویکردی می‌تواند آرامش را در داخل زندان و همین‌طور جامعه فراهم آورد. به طور کلی مجازات‌های جایگزین حبس آثار مثبتی روی افراد دارد. بسیاری از افراد ممکن است به واسطه برخی جرایم سبک پایشان به زندان کشیده‌شود و طبعاً در چنین صورتی هنگامی که این فرد بعد از تحمل مجازات به عرصه اجتماع آمد با پیامدهای

